

REPREZENTAREA SOCIALĂ A BĂRBATULUI LA FEMEILE CĂSĂTORITE ȘI NECĂSĂTORITE

Ina CRASNOJON-LABA

Catedra Psihologie

Concerning the choice of marital status, this is a quite complex process based on acceptance of one's feelings considered to which are influenced by parents, relatives friends and also society.

Surveys were made to elucidate men's preferences about women.

Men usually take into account women's attractive frames; but women's preferences were less studied.

Also there are no studies about their marital status, which stereotypes are their before marriage and after; how the man of their dreams looks like.

Each woman, irrespectively on her status, has an image of what she wants from a man. It's interesting that once they get old they change their minds.

Women, who have been married for 15-25 years, appreciate clever, professional and family men, meanwhile those who are not married prefer rich and well-dressed men.

Alegerea partenerului este o decizie importantă, un proces complex, nu întotdeauna înțeles și materializat, bazat în primul rând pe conștientizarea propriilor sentimente, dar, totodată, influențat și de părinți, rude, prieteni, societate.

Diversi autori au elaborat o serie de teorii privind modelul general al alegerii partenerului. Unul dintre primii care a încercat să explice procesul alegerii partenerului, a fost psihanalistul S.Freud. *Teoria psihanalitică* presupune existența unei atracții pe care copiii o manifestă față de părintele de sex opus. Din aceste considerente mulți băieți își doresc ca partenera de viață să fie precum mama, iar fetele foarte frecvent acordă atenție tinerilor care seamănă tatălui.

Teoria trebuințelor complementare, adeptul fiind R.Wounch, susține că în momentul alegerii partenerului, fiecare caută pe cineva care ar fi apt să-i satisfacă trebuințele. Partenerii trebuie să posedे trăsături sociale asemănătoare și să se completeze reciproc din punct de vedere psihologic. Potrivit acestei teorii, de exemplu, bărbatul puternic va prefera o parteneră blândă, iar bărbatul liniștit – o femeie directă și energică.

Una dintre cele mai cunoscute este *teoria stimul-valoare-rol sau schimb și profit maxim* a lui B.Murstein, care distinge trei etape în procesul adoptării deciziei maritale:

- stadiul stimulilor – precizează modalitățile în care oamenii se simt atrași unii față de ceilalți. Murstein atrage atenția asupra puterii primei impresii, bazată pe atracția fizică. Un alt tip de atracție este cea interpersonală, ce îi determină pe oameni să se evalueze pozitiv. Astfel, persoanele cu atractivitate fizică similară tind mai curând să devină parteneri;
- stadiul comparării valorilor – partenerii analizează dacă atitudinile și credințele lor sunt compatibile;
- stadiul rolurilor – partenerii verifică compatibilitatea rolurilor, stabilind cât de bine se potrivesc doi parteneri.

Existența unor etape în procesul alegerii partenerului se află și la baza *teoriei filtrelor*, adepți K.Davies și A.Kearckoff. Schematic acest proces poate fi reprezentat sub forma trecerii consecutive printr-o serie de filtre, care treptat selectează persoanele din mulțimea partenerilor posibili și diminuează alegerea individuală.

Filtrul proximității tinde să opereze în alegerile tradiționale ale partenerului. Apropierea teritorială conduce la operarea alegerii și, implicit, a căsătoriei. Adesea oamenii se alegeau pentru căsătorie în condițiile în care erau vecini sau colegi.

Filtrul similaritate-complementaritate. Există două vechi zicale despre cuplu, și anume: „cine se aseamănă se adună” și „Contrariile se atrag”. Prima zicală a fost condensată într-un singur termen – similaritate. În cadrul atracției și deciziei pe baza criteriului similaritate sunt incluși mai mulți factori (vârstă, rasă, religie, clasă socială, credințe, interese comune, scopuri, valori) ce contribuie la dezvoltarea relației intime și favorizează căsătoria.

Filtrul compatibilității presupune următoarele – fiecare individ se întreabă și încearcă să testeze în ce măsură celălalt îi poate satisface nevoia și aspirația de a avea în el un iubit, un prieten, un bun tată de familie.

Filtrul alegerii. Presupune alegerea persoanei în dependență de satisfacerea caracteristicilor enumerate mai sus.

Modul cum arătăm, ne îmbrăcăm, conversăm și reacționăm în fața diferitelor situații și evenimente contează în atracțiile interpersonale.

Teoria circulară a dragostei, adept A.Reis, explică mecanismul alegerii partenerului prin realizarea a patru etape legate între ele: a) stabilirea legăturii reciproce include comunicarea eficientă dintre două persoane. Aceasta depinde atât de factorii socioculturali (clasa socială, studiile, religia, educația), cât și de particularitățile individuale ale persoanei, capacitatea de a contacta cu alți oameni; b) deschiderea persoanei în fața celorlalți, ceea ce creează sentimentul de relaxare și încredere; c) dependența reciprocă – atât la bărbați, cât și la femei treptat se dezvoltă sistemul deprinderilor comune, partenerii simt nevoia de celălalt; d) realizarea trebuințelor de bază ale personalității cum ar fi: trebuința de dragoste, încredere, stimulare.

Psihologul D.Adams, studiind perechi de studenți, consideră că prima impresie se bazează pe trăsăturile exterioare cum ar fi: atracția fizică, comunicabilitatea, interesele comune. Relațiile dintre parteneri devin mai puternice datorită reacțiilor celor din jur, obținerii unui statut, senzațiilor de bine unul în prezența celuilalt. Ca rezultat ei își asumă niște responsabilități, ceea ce contribuie la cunoașterea mai aprofundată a valorilor și intereselor celuilalt.

În unele studii s-a încercat să se elucideze care sunt preferințele bărbaților în ceea ce privește femeile. Bărbații pun mare preț pe atractivitatea fizică a femeilor. Una dintre explicații este că femeile cu talie subțire, apreciate cu atractivitate de către bărbați, sunt percepute și mai tinere, sănătoase și mai apte pentru reproducere, deci mai preferate ca parteneri de dragoste și căsnicie. La rândul lor femeile răspund pozitiv mai degrabă la caracterul și abilitățile bărbaților decât la aparența fizică, pentru că aceste calități asigură în mai mare măsură, pe lângă reproducere, resurse materiale și spirituale, protecție și un mediu prielnic pentru mamă și copii.

Mai puțin s-a studiat care sunt preferințele femeilor în ceea ce privește bărbații, în dependență de statutul marital, care sunt stereotipurile lor înainte de căsătorie și după căsătorie, cum arată bărbatul ideal în viziunea lor.

Cercetarea a avut *scopul* de a determina reprezentarea bărbatului la femeile căsătorite și necăsătorite.

Reieșind din considerentele expuse mai sus, am elaborat următoarele *ipoteze*:

1. Bărbatul ideal în viziunea femeii necăsătorite posedă un exterior plăcut și mulți bani.
2. Femeile căsătorite de 15-25 de ani apreciază bărbatul inteligent și gospodar.

Eșantionul experimental este reprezentat din 3 grupuri de femei a câte 50 de persoane în grup, selectate în funcție de statutul marital. Deci, interpretarea datelor se va realiza prin comparația rezultatelor obținute la aceste 3 grupuri.

Reprezentarea bărbatului la femei am încercat s-o determinăm cu ajutorul metodei *stereotipurile gender*. Fiecare femeie, indiferent de statutul marital, are creată o imagine mai generală referitor la ceea ce-și dorește de la un bărbat, căci în majoritatea cazurilor o femeie își alege partenerul de viață în baza acestor stereotipuri.

Ca rezultat am obținut următoarele date. Circa 35% dintre persoanele necăsătorite în momentul când se întreabă cum trebuie să fie un bărbat, de obicei, se gândesc doar la binele lor, manifestând egoism, afirmând că bărbații trebuie să fie în familie și relații interpersonale: fideli, iertători, înțelegători, să nu uite că femeia a fost luată din coasta lui pentru a o iubi cu adevărat și pentru a o proteja, să aducă mai mulți bani acasă în comparație cu soția, să meargă la cumpărături, să facă primul pas într-o relație, să fie răbdător, soț bun din toate punctele de vedere, să fie capul familiei, răspunzător de toate.

În schimb, 55% doresc atât binele bărbatului, cât și binele lor, menționând că bărbatul în familie și relațiile interpersonale trebuie să fie: activ, educat, rațional, încrezut, liber, stabil, bun dar și rău, să fie cu caracter, încrezut în propriile forțe, orator, cu inițiativă, isteț, curajos, diplomat, descurcăreț, receptiv.

Atunci când se vorbește despre activitatea profesională a bărbatului, 80% dintre persoanele necăsătorite se gândesc la banii pe care i-ar putea aduce acasă bărbatul său, dorindu-și un bărbat care să câștige bine, să aibă un statut înalt (director de bancă, întreprindere, economist). În schimb, 20%, atunci când vorbesc despre activitatea profesională, se gândesc și la dezvoltarea integrală a personalității bărbatului în domeniul profesional, dorindu-și un bărbat: activ, responsabil, deștept, corect, descurcăreț, organizat, obiectiv, analist, calculat, rațional, să ia decizii rapide, hotărât, persoană de încredere, cu inițiativă, isprăvit, bun conducător.

Aici nu am putea neglija afirmația „unde este minte – sunt și bani”. Ar fi starea materială cea mai importantă, dar nu întotdeauna și calea cea mai sigură spre succes.

La ultima rubrică – trăsături de personalitate, majoritatea femeilor necăsătorite au descris portretul unui bărbat gingaș, duios, romantic, grijuliu, vesel, amabil, cuminte, sincer, inteligent, educat, darnic, flexibil. De fapt, după ce am analizat cele expuse anterior, am putea concluziona că o femeie necăsătorită își dorește un bărbat încrezut în sine și propriile forțe, cu o stare materială bună, statut înalt și un bun familist, însoțit de trăsăturile de personalitate menționate mai sus.

În următoarele rânduri, vom încerca să concretizăm care sunt stereotipurile legate de bărbat în viziunea unei femei căsătorite timp de 1-5 ani. Doar 30% dintre ele în momentul când se gândesc cum ar trebui să fie bărbatul în familie și relațiile personale manifestă același egoism ca și femeile necăsătorite, categorisindu-l pe bărbat ca persoană ce este responsabilă de tot ce se întâmplă în familie, tolerant la greșelile membrilor familiei, să acorde multă atenție soției și copiilor. În schimb, 70% consideră că bărbatul trebuie să fie corect, serios, deștept, creativ, puțin egoist, bun familist, educat, amabil, sincer, punctual – gândindu-se atât la sine, cât și la binele bărbatului. Referitor la activitatea profesională, 60% doresc ca bărbatul să aducă mulți bani acasă, el să fie acel care să întrețină familia.

Cele 40% pun accent mai mult pe nivelul de dezvoltare profesională a bărbatului. Deci ele, în primul rând, se gândesc la calitățile unui bun profesionist, și anume, să fie deștept, energic, activ, responsabil, inițiator, cinstit, atent, calculat, rațional, organizat, descurăreț. Totuși, la rubrica „trăsături de personalitate toate femeile au schițat imaginea unui bărbat serios, încrezut în sine, responsabil, înțelept, iubitor, optimist, cinstit, om de încredere.

Deci, imaginea bărbatului în viziunea femeii căsătorite de 1-5 ani conform stereotipurilor își doresc același bărbat pe care și-l doresc și femeile necăsătorite, așadar, imaginea bărbatului deștept în toate, bogat și bun familist persistă.

Acum să încercăm a observa care sunt stereotipurile femeilor căsătorite timp de 15-25 de ani. Pentru 30% dintre ele se evidențiază același egoism ca și la celelalte categorii de femei incluse în cercetare, dorind ca bărbatul să îndeplinească multe din lucrul casnic, să cumpere cele necesare în casă, să fie mai iubitor, să-și recunoască greșelile, mai înțelegător. Iar 60% dintre femei, când își exprimă opiniile referitor la felul cum trebuie să fie un bărbat în familie și relațiile interpersonale, se gândesc atât la binele lor, cât și la binele bărbatului, dorindu-l să fie calculat, tandru, cinstit, binevoitor, înțelegere reciprocă, să fie stimat de toți, creativ, ingenios.

Când vorbim despre activitatea profesională a bărbatului, 20% dintre femeile chestionate își doresc ca bărbatul să aducă mulți bani în casă, să aibă un post care ar aduce un venit mare, de dorit chiar și mai multe posturi de muncă. În schimb, 80% dintre ele sunt preocupate de ideea că bărbatul trebuie să fie un bun profesionist, comunicabil, amabil, respectuos, activ, să fie capabil a lua decizii adecvate situației, înțelegător. La rubrica „trăsături de personalitate”, majoritatea femeilor susțin că își doresc un soț care posedă următoarele calități: serios, deștept, amabil, sincer, curajos, vesel, răbdător, iubitor, dominator, activ.

Din cele expuse mai sus, imaginea unui bărbat în viziunea unei femei căsătorite timp de 15-25 de ani, ar trebui să posedă următoarele calități: deștept, cu personalitate, bun profesionist, bun familist.

În continuare vom încerca să prezentăm cele expuse în câteva tabele.

Tabelul 1

Bărbatul în relațiile interpersonale, în familie în viziunea femeilor

	Se gând. la tine	Se gând. la sine, dar și la el
Necăsătorite	35%	65%
Căsătorite 1-5 ani	30%	70%
Căsătorite 15-25 ani	30%	70%

Tabelul 2

Bărbatul în activitatea profesională, în viziunea femeilor

	Banii pe I loc	Profesionalism, I loc
Necăsătorite	80%	20%
Căsătorite 1-5 ani	60%	40%
Căsătorite 15-25 ani	20%	80%

Analizând tabelele de mai sus, este evidentă schimbarea de atitudine în rândul celor trei categorii de femei. În tabelul 2 se observă o diferență între stereotipurile femeilor necăsătorite și căsătorite de 15-25 de ani, în ceea ce privește partea materială. Interesant este faptul că odată ce înaintează în vârstă, femeile încearcă să-și modifice cognițiile, ceea ce este reprezentat în tabelul 2.

În scopul obținerii informației mai complete, cu referire la reprezentarea bărbatului la femeile căsătorite și necăsătorite, am decis să aplicăm și metoda „**Bărbatul ideal**”.

Pornind de la constatarea că fiecare femeie își visează bărbatul ei ideal și este mereu în căutarea lui, cu ajutorul chestionarului pentru modelul „Bărbatul ideal” vom încerca să distingem care sunt calitățile de bază pe care și le-ar dori o femeie să le posede un bărbat. Din cele 45 de calități ale unui bărbat ideal, le-am selectat pe cele care au cea mai mare semnificație pentru femei. Este important să analizăm, totuși, cât de diferite sunt aceste categorii de femei, cât de mult le-a modificat viața cerințele avute de la bun început.

Indiferent de faptul dacă sunt căsătorite sau nu, toate își doresc un bărbat: educat, frumos, om de încredere, deștept, binevoitor, cinstit, încrezător, îndrăzneț, cu personalitate, activ, emoțional, rațional, statut social înalt, bine îmbrăcat și să câștige bine, organizat, să-și iubească copiii.

În tabelul 3 am încercat să depistăm care sunt deosebirile în ceea ce constă preferințele conform vârstei.

Tabelul 3

Preferințele femeilor conform vârstei

	1	2	3	4	5	6	7	8
Necăsătorite	70%	50%	60%	30%	60%	25%	75%	75%
Căsătorite 1-5 ani	70%	60%	65%	30%	85%	25%	90%	95%
Căsătorite 15-25 ani	50%	90%	95%	95%	95%	80%	50%	75%

1) frumos	4) atent la dorințele celor din jur	7) corect
2) cinstit	5) vorbește frumos	8) câștigă bine
3) încrezător	6) iubește animalele	

Pe lângă metodele pe care le-am utilizat, atunci când femeile îndeplineau aceste chestionare aveam și unele îndoieli în ceea ce privește răspunsurile pe care le dădeau; de aceea am intervenit cu unele întrebări care ne-au ajutat să înțelegem mai bine tabelul 3. Astfel, pentru femeile căsătorite de 15-25 ani, frumusețea unui bărbat nu este chiar atât de importantă, precum este pentru celelalte femei. Pentru ele devine mai importantă creșterea animalelor de casă, ceea ce nu este specific pentru femeile necăsătorite și cele căsătorite de 1-5 ani. De asemenea, venitul mare pe care îl aduce bărbatul în casă deseori provoacă diferite conflicte de aceea femeia nu vede acest lucru atât de benefic pentru climatul familiei, deși bugetul familial contează destul de mult. În schimb, pentru femeile necăsătorite și cele căsătorite de 1-5 ani, câștigul pe care îl va aduce bărbatul contează foarte mult. Corectitudinea bărbatului, de asemenea, contează pentru o femeie, însă cu vârsta doamnele își schimbă părerea despre această trăsătură, deoarece nu întotdeauna a fi corect înseamnă a fi un bun familist.

De asemenea, mai putem afirma că a folosi cuvinte grosolane în vocabularul nostru înseamnă a transmite acest lucru și urmașilor noștri, de aceea vedem o creștere a acestei dorințe de a nu folosi cuvintele grosolane. A fi atent la dorințele celor din jur, majoritatea percep acest mesaj ca a fi atent la persoana de alături. Astfel, chiar dacă femeile mai tinere nu atrăgeau atenție la acest lucru, atunci femeile căsătorite de 15-25 ani consideră acest lucru destul de important pentru sine.

Femeile doresc un bărbat încrezător, deoarece el va fi capabil să obțină foarte multe de la viață. În tabelul 3 poate fi observată, o creștere a dorinței de a avea un bărbat cinstit, cinstea fiind o calitate de bază ce ajută cuplul să se înțeleagă mai bine.

Următorul chestionar aplicat a fost „**Repartizarea rolurilor bărbatului în familie în viziunea femeii**”.

Chestionarul cuprinde șapte roluri importante în familie care se cer îndeplinite: educarea copiilor (EC); asigurarea materială (AM); susținerea emoțională (SE); organizator de distracții (D); gospodar/gospodină (G); responsabil de relațiile intime (RI); organizator al subculturii familiale (OS).

Tabelul 4

Repartizarea rolurilor în familie

Scalele	EC		AM		SE		D		G		RI		OS	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Necăsătorite	2,72	70	2,72	70	1,93	50	2,63	65	2,26	60	2,11	55	2,57	65
Căsătorite 1-5 ani	2,76	70	2,88	75	1,52	40	2,44	60	2,67	65	2,23	55	2,48	60
Căsătorite 15-25 ani	2,74	70	2,26	55	1,88	50	2,65	60	2,73	70	1,6	40	2,23	55

În tabelul 4 observăm că femeile necăsătorite au obținut un procentaj mai mare la rolul de educare a copiilor, ceea ce înseamnă că ele doresc ca și bărbații să se implice în educarea copiilor. Celelalte roluri sunt și ele importante, după cum se vede, însă EC deține întâietate pentru aceste femei. La fel, putem vorbi și despre AM, care nu este neglijată de femei. Deci, putem conchide că asumarea rolului de EC și AM sunt o dorință pentru persoanele necăsătorite. Prin aceasta ele percep integritatea familială, unde bărbatul este răspunzător atât de bugetul familial, cât și de creșterea copiilor.

Pentru femeile căsătorite de 1-5 ani, rolul de asigurare materială (AM) îi revine tot bărbatului. El este acel care alimentează bugetul familiei. După aceasta observăm că ele își doresc ca și bărbații să se implice în educarea copiilor, ceea ce observăm și la femeile necăsătorite. Femeile căsătorite de 15-25 ani își doresc ca bărbatul să-și asume și el rolul de educare a copiilor precum și responsabilitatea față de rolul de stăpân. De ce este evidențiat acest rol? Bărbatul deja fiind căsătorit, odată cu trecerea anilor suferă o schimbare la nivel de acomodare în cuplu și deseori uită de rolul pe care ar trebui să-l îndeplinească.

Din cele expuse anterior, am observat că femeile, indiferent dacă sunt căsătorite sau nu, și-ar dori un bărbat care s-ar implica și el în educarea copiilor; celelalte roluri se manifestă în dependență de vârstă și necesitățile pe care le are femeia (tab.5).

După ce am menționat care sunt rolurile bărbatului în viziunea femeii, am încercat să stabilim o ierarhie a acestor roluri, în dependență de grupul de femei.

Tabelul 5

Ierarhia rolurilor

	Necăsătorite	Căsătorite 1-5 ani	Căsătorite 15-25 ani
I	EC 70(%), AM (70%)	AM (75%)	EC (70%), G (70%)
II	D (65%), OS (65%)	EC (70%)	D (60%)
III	G (60%)	G (65%)	AM (55%), OS (66%)
IV	RI (55%)	D (60%), OS (60%)	SE (50%)
V	SE (50%)	RI (55%)	RI (40%)
VI	-----	-----	-----

EC – educarea copiilor

AM – asigurarea materială

SE – susținerea emoțională

OS – organizatorul subculturii familiale

G – gospodar/gospodină

RI – responsabil de relații intime

D – organizator de distracții

În urma prelucrării statistice, am depistat că există o diferență semnificativă la scala „Asigurarea materială” ($t = 6,96, p=0,01$). Deci, femeile necăsătorite și cele căsătorite de 1-5 ani acordă o mai mare atenție situației materiale decât femeile căsătorite de 15-25 ani.

În schimb, femeile căsătorite de 15-25 de ani nu acordă întâietate acestui rol, pentru ele contează mai mult rolul educării copiilor și rolul de gospodar.

Atât femeia, cât și bărbatul tind spre găsirea unui partener care să corespundă listei de trăsături proiectate în mintea fiecăruia.

Orice femeie își conturează portretul bărbatului ideal. Chiar dacă femeia tinde spre egalizarea în drepturi cu bărbatul, ea rămâne femeie, ținând cont de sfera emoțională care contribuie la construirea unei relații armonioase de cuplu. Aici putem vorbi și despre romantismul pe care și-l dorește o femeie de la un bărbat, despre tandrețe, duioșie, bunătate sufletească. Este important să menționăm că aceste calități sunt dorite de toate femeile, indiferent de vârstă sau de anii petrecuți împreună.

Bibliografie:

1. Bourhis R., Leyens J. Stereotipuri, discriminare și relații intergrupale. - Iași, 1997.
2. Mitrofan I. Cuplul conjugal. - București, 1989.
3. Mitrofan I. Psihologia relațiilor dintre sexe. - București, 1999.
4. Paladi Ch., Gagauz O. Familia: probleme sociale, demografice și psihologice. - Chișinău, 2005.
5. Бендас Т.В. Гендерная психология. - Питер, 2006.
6. Карабанова О.А. Психология семейных отношений и основы семейного консультирования. - Москва, 2004.
7. Силаева Е. Психология семейных отношений с основами семейного консультирования. - Москва, 2004.

Prezentat la 07.05.2007